

**DIALOGFORUM
FÖR GESTALTAD
LIVSMILJÖ**

Malmö 5 november 2019

en sammanfattning
– inför fortsatta samtal

DIALOGFORUM FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ

Riksarkitekten
Helena Bjarnegård

1. Steget
Krokan arm

Tillsammans

Samtal

Omställnings-
kraft

Stänga
frågor

Hållbarhet

FORM
DESIGN

GRÄSROTS-Idén

DIALOGFORUM FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ

Christer Larsson

Arkitektur
form
design

Skönhet

TRIVSEL

Människan

Utbag av fastighetsvinst

ENSAMHET

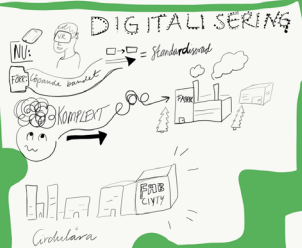
Vad som
skall
GÖRAS?

DEN MÄKTIGA
Kommunen

sinlighet

DIALOGFORUM FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ

Arkitekturakademien
SLU Landskap

CHALMERS

FRÅGOR
FRÅGOR
FRÅGOR
FRÅGOR

Hållbar
Stadsutveckling

KUNSKAP
LIVING!
FRIDAYS FOR
FUTURE

Illustrationer: fridarit.com

TACK FÖR DIN MEDVERKAN I DIALOGFORUM FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ!

Vi som arrangörer, Arkitekturakademien*, SLU Landskap och Boverket, vill ge er som deltog en omedelbar feedback på det som halvdagen i Malmö resulterade i. För er som inte kunde delta kan ni se denna erfarenhetsåterföring som en uppstart inför vårens uppföljande Dialogforum i Stockholm till våren.

Vi är otroligt nöjda med uppslutningen och de inspel som forumet gav. Vi tror det är av mycket stor vikt att vi nu kraftsamlar och samverkar kring hur en nyligen beslutad nationell arkitekturpolitik implementeras och diskuteras framgent. Genom initiativet ville vi förmedla vårt intresse i att medverka i denna process men också att, tillsammans med andra aktörer, skapa en långsiktig mötesplats för fortsatta samtal och initiativ.

Forumet inleddes med en gemensam frukost och därefter gav riksarkitekt Helena Bjarnegård ett inledande inspirerande anförande. Därefter följde fem presentationer kring utvalda teman vilka hade förberetts av de fem lärosätena gemensamt.

Kortversioner av de fem inspelen är hämtade från Dialogforums hemsida:

Kritiska sammanhang i samhällsbygget – ringa in och blicka tillbaks

Katja Grillner, Jennifer Mack och Frida Rosenberg, KTH

Vad hände? När? Var? Varför? I arkitektur och planeringspraktikens komplexa samhällsbyggnadsprocesser kan det vara nästintill omöjligt att hålla ett helikopterperspektiv levande och att som enskild aktör kunna svara på dessa frågor med självklar säkerhet.

Med historisk distans och metodisk analys ökar vår kunskap och beredskap att bedöma skeenden, och vår förståelse för sammanhanget vi som aktörer befinner oss i. Tidigare gjorda erfarenheter tas tillvara. Därför är den typ av arkitektur- och planeringsforskning som bedrivs med utgångspunkt i kritiska fall och skeenden oerhört viktig att förmedla i praktik och utbildning. Presentationen ger några exempel på aktuell forskning inom detta område och ställer frågor om former för kunskapsförmedling.

Ett digitalt perspektiv på livsmiljön

Per-Johan Dahl och David Andréén, LTH

I det samhälle där vi idag befinner oss skapas, utvecklas och befästs invånarnas olika perspektiv genom en ständig interaktion mellan fysiska och digitala rum – dagens livsmiljöer formas alltmer i gränslandet mellan det fysiska och digitala.

I propositionen Politik för gestaltad livsmiljö uppmärksammas att sådana perspektiv kan bistå arbetet med de globala målen. Vi ser exempelvis hur produktionssystem och cirkulära processer som uppstår i gränslandet mellan det fysiska och digitala skapar nya relationer mellan tillverkning och stadsliv, vilket kan bistå med strategier för hur vi genererar nytt liv i innerstadens botten våningar. Den verklighet som uppstår i gränslandet mellan det fysiska och digitala ger nya möjligheter i hållbarhetsarbetet.

Husen är bara mellanrummen mellan platserna

Lars Johansson och Ingrid Sarlöv-Herlin, SLU Landskap

Vi har idag kunskap om vad människor uppskattar i sin vardagsmiljö utomhus och det finns mycket kunskap om grönskans betydelse för människors välbefinnande och de tjänster som grönskan bidrar till, t ex sänkning av temperatur, produktion av koldioxid mm. Varför märks inte det vi bygger idag? Bygger vi verkligen mänskliga miljöer och platser idag? Har vi ett helhetsperspektiv? Bygger vi för skönhet? Skapar vi miljöer där vi kan släppa ut våra barn? Är det drägligt där vi bor?

Gestaltad livsmiljö erbjuder ett helhetsperspektiv på landskapet och kopplar människans behov med biologiska/tekniska, sociala och estetiska perspektiv. Vi är övertygade om att det gestaltade landskapet, i stad och land, kan användas för att lösa de stora samhällsutmaningarna vi står inför och samtidigt skapa meningsfulla miljöer i alla skalor.

Stadsutveckling (in)för en hållbar och jämlik framtid Ana Betancour och Carl-Johan Vesterlund, Umeå universitet

Dagens samhällsutveckling, med ojämlig lokal och global utveckling, bostadsbrist och migration, ställer krav på arkitekturen och stadsplaneringen att finna nya lösningar utifrån breda tvärvetenskapliga perspektiv. Denna utgångspunkt innebär för arkitekter och landskapsarkitekter otvivelaktigt stora utmaningar, likväl allvarsamma omprövningar av invanda perspektiv.

Vad menar vi egentligen när vi talar om hållbara städer? Hur utformar vi städer som både motverkar segregation och överbruk av ändliga naturresurser? Hur kan vi skapa nya sätt att leva tillsammans? Genom att vidga våra kunskaps- och arbetsfält och utveckla vår samverkan med civilsamhället söker vi finna nya vägar att skapa verktyg och möjligheter att möta dessa samhällsutmaningar.

Arkitektur- och stadsbyggnadskunskap på plats – låt oss sätta den i arbete för ett hållbarare Sverige Meta Berghauer Pont och Lars Marcus, Chalmers

Arkitektur och stadsbyggnad är idag starkt underutnyttjade kunskapsfält i svensk politik. Samhället vilar ytterst i ett rum strukturerat av byggd form som därmed är en drivande kraft i de flesta politikfält. För att ta vara på denna potential behöver vi knyta byggnaders och städers form och struktur till samhällets övriga processer av olika art.

Svensk forskning på detta område är internationellt ledande och har visat direkta band mellan städers rumsliga struktur och urbana processer som social segregation, ekonomiska kluster och urbana ekosystemtjänster. Denna forskning är idag på väg att i stor skala implementeras i arkitekt- och stadsbyggnadspraktiken. Det är viktigt att understryka att denna kunskap är central för att förstå användningspotentialen hos enskilda platser i städer - och är därmed avgörande för att ge dessa rätt innehåll och god gestalt.

Livliga rundaborgsdiskussioner.

Christer Larsson, rundabordssamtal och paneldebatt

Christer Larsson, regeringens särskilda utredare, för propositionen Gestaltad Livsmiljö, försåg oss där- efter med ytterligare perspektiv. I rundabordssamtal diskuterades tre frågor; vilka intryck gav inspelen, hur kan forskning och utvecklingsarbete bidra till att realisera Gestaltad livsmiljö samt vilka samarbets- former kan skapas med akademin. Diskussionerna dokumenterades i form av minnesanteckningar.

Förmiddagen avslutades med en paneldebatt om samverkansmöjligheter mellan akademi och samhälls- byggandets olika verkligheter. De medverkande var Helena Bjarnegård, riksarkitekt, Jaana Järretorp, utvecklare på Region Skånes kulturförvaltning, Lars Johansson, prefekt på institutionen för Stad och Land på SLU, Christer Malmström, professor i arkitektur på LTH samt Pernilla Theselius, stadsarki- tekt i Ängelholm.

Av samtal, inspel och paneldebatt kan vi i korthet utkristallisera följande intressefrågor:

- Det finns en stor kunskap, och diskussionen fördes kring metoder för den att nå ut. Sker detta ge- nom ökad samverkan? Sker detta genom att man bygger gemensamma plattformar?
- Kan en organisation av samverkan ge en grund för att akademin systematiskt kan genomföra upp- följnings- och utvärderingsarbete av pilotprojekt?
- Vi står inför stora skalförskjutningar i det fysiska rummet på olika sätt, som påverkar förutsättningar för tex produktion, informationsflöden, kunskapsdelning. Hur kan detta utvecklas?
- Det fanns en samstämmighet om att vi måste börja tala om estetik och skönhet. Det fanns också en problematisering om att sådana värden är kulturellt förankrade.
- Kan följeforskning, aktionsforskning och uppdragsforskning vara delar i kunskapsutveckling i sam- verkan?
- Riksarkitekten och Formas informerade att det är stora utlysningar på gång inom hållbart samhälls- byggande och att man välkomnar inspel från akademin.
- Betydelsen av kvalitativ forskning och data blir viktigare för förverkligandet av Gestaltad livsmiljö. Man behöver lita på att forskning kan baseras på evidens och narrativ snarare än bevis.
- Enighet rådde om att hållbar gestaltad livsmiljö innebär långsiktighet på olika sätt inom forskning och långsiktighet inom det byggda.

Dialogforumets genomförande visade att det rådde stort engagemang och stor öppenhet i diskussio- nerna – och många olika ämnen som behöver beforskas identifierades i rundabordssamtalen. Det var positivt att Arkitekturakademin och SLU Landskap kan presentera sig som en enhet.

Intressanta frågor som inte fick utrymme var bland annat hur utbildningen av arkitekter speglar inten- tionerna i Gestaltad livsmiljö. Problematik som rör krympande städer och avfolkning av landsbygden berördes inte heller.

Vi tackar alla som kom och bidrog för ert deltagande. Vi ser fram emot uppföljning och sammanställning av dagens resultat, samt uppföljningen som planeras till våren 2020.

Med vänlig hälsning,

Arkitekturakademin*, SLU Landskap och Boverket

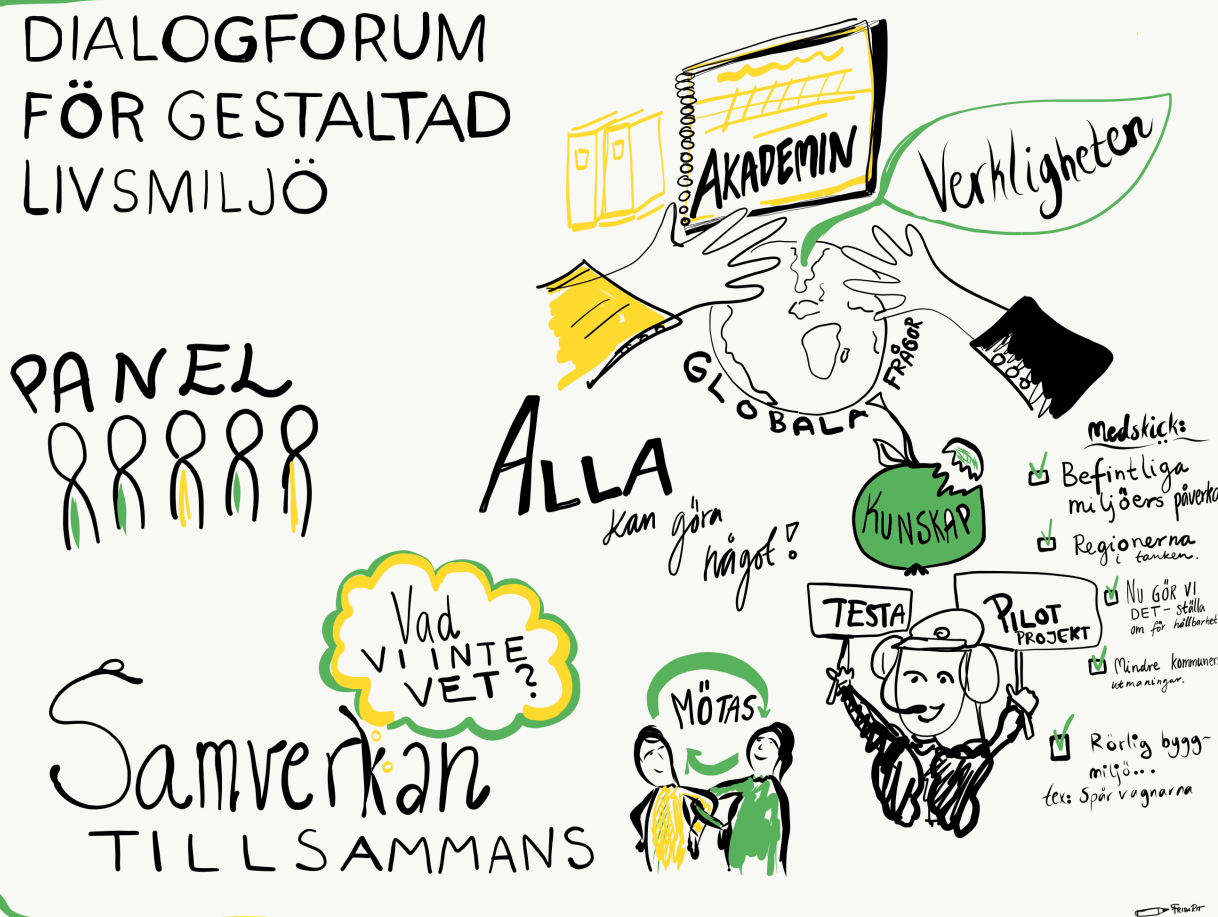
* LTH, KTH, Chalmers & Umeå universitet

DIALOGFORUM FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ

Illustrationer: fridarit.com

DIALOGFORUM FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ

Illustrationer: fridarit.com

Många goda exempel kom fram.

Positiv paneldebatt

Tack!

LTH
LUNDS TEKNISKA
HOGSKOLA

UMEÅ
UNIVERSITET

